

Afscheidsviering Ton Wiemer in zijn geliefde Duif
Voorgangers: Juut Meijer en Diana Vernooij
Overweging 25 januari 2015 – Diana Vernooij
Zegening van lichaam en leven – Juut Meijer

“... Ton geloofde in een leven na de dood,
een leven met hetzelfde ik-bewustzijn als wij hebben tijdens het leven.
“Dat is een geloof” zei hij,
“daar moet je niet allerlei fantasieën omheen gaan hangen.
Het zal toch iets totaal anders zijn,
waarvan wij nu nog geen benul hebben ...”

“Doe alles met zachtheid,
laat je hart niet verstenen.
Onze samenleving is aan het verstenen.
Alleen met zachtheid
kun je met mensen omgaan
en een gemeenschap opbouwen.”

Uit: overweging 1998 in de Duif - Ton Wiemers

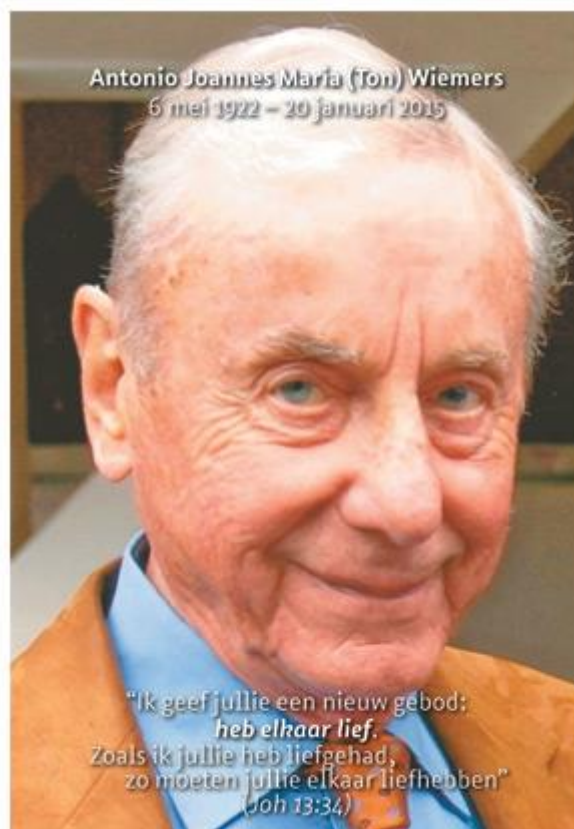
De kist wordt de kerk in gedragen
Jesus bleibet meine Freude – J.S. Bach

Lied Moge jou vergezellen

Moge jou vergezellen
al het goede wat je gedaan hebt.
Moge het met je meegaan
in het onbekende.
Moge jij binnengaan
in het licht wijd land
dat ons is toegezegd.

Welkom en inleiding

Lieve mensen,
lieve Carla, zus Paula, familie, vrienden van Ton Wiemers,
heel hartelijk welkom hier in De Duif, de geliefde kerk van Ton. Wat ongelooflijk fijn dat we met zoveel mensen hier aanwezig zijn om afscheid te nemen van een prachtig mens.
Afgelopen dinsdag heeft Ton, 92 jaar oud, met een brede glimlach op zijn gezicht afscheid genomen van zijn geliefde Carla en van zijn geliefd leven.

Vandaag zullen we Ton herdenken, er zullen familieleden en vrienden spreken, we zullen bidden en zingen – alles om hem te eren. Het is droevig dat hij is gestorven, maar tegelijk is dit ook een blije viering, want wat een prachtig mens was hij en wat heeft ons wel niet allemaal geschonken! De dankbaarheid om wie Ton was en om alles wat hij heeft bewerkstelligd in het leven verandert de pijn in vreugde.

Ton heeft altijd gedaan wat hij nodig vond, eigenzinnig en enthousiast. Hij heeft zich nooit iets aangetrokken van het oordeel van anderen. Hij was eerlijk en open, recht voor zijn raap en soms een beetje kribbig. En hij kon ook altijd weer relativeren en had een mooi gevoel voor humor. Hij ging letterlijk en figuurlijk rechtop door het leven, met een glimlach, nieuwsgierig, hoffelijk en verwonderd.

Binnen een paar weken nadat deze kerk door het parochiebestuur was gekraakt omdat het bisdom de kerk wilde sluiten, stond Ton achterin de kerk en bood zijn hulp aan. Hij werd de nestor van De Duif. In het begin ging hij nog voor als priester, hij deed mee aan de avondenlange vergaderingen en bood een theologisch kader voor een vernieuwing van de gemeenschap, dat stond als een huis. Dankzij hem, zijn doorzettingsvermogen en zijn vermogen om te inspireren en te relativeren, werd deze kerk wat het nu is: een gemeenschap van bevlogen mensen die gezamenlijk alle ambten dragen en benoemen waar het op staat.

Wij zullen dan ook samen een viering neerzetten die Ton waardig is, vanuit de Duif, aangesterkt met geliefde vrienden uit de Dominicuskerk waar Ton ook graag kwam. Vanmiddag zullen Juut Meijer en ik samen voorgaan. Juut is voorganger in de Dominicus en Ton heeft mij ooit, tot mijn grote geluk, jaren geleden uit de Dominicus naar De Duif gestuurd waarna ik hier voorganger werd.

Ik bid dat deze viering ons zal helpen om Ton los te laten, in blijdschap om alles wat hij ons gaf.

Aansteken van de Paaskaars

Lied Aan het licht

H. Oosterhuis / A. Oomen

Gebed

Ton Wiemers

Wij bidden U, God,
wees ons nabij wanneer wij onze ogen en ons hart
proberen open te houden voor het bijna onmogelijke.
Help ons om daadwerkelijk te blijven geloven
in het goede dat in ieder mens leeft.

Heer Jezus, onze herder:
wij vertrouwen erop, dat u ons leidt.
Als wij als gemeenschap onze eigen weg proberen te gaan,
willen wij dat doen in het besef, dat u ons leidt
en ons terugroept als wij dwaalwegen inslaan.

Wij bidden U, God, om zachtmoedigheid en wijsheid.
Houd ons waakzaam
om te doen wat u ons te doen geeft.
Amen.

Lied Voor de zevende dag

H. Oosterhuis / A. Oomen

Woorden ter herinnering

Antoinette en Bam Steenhardt Carré, petekind en neef
Peter Beemsterboer, vriend
Wilbert de Greeve, petekind

Lied Altijd Aanwezige

S. Huisman / T. Löwenthal

Woorden ter herinnering

Wim Wittebernds, zwager
Truus Piggen, vriendin

Lied Evening Hymn – Henry Purcell

Door Peter Wieringa, vriend van Ton en Carla

Lezing Johannes 14: 15-21

Jezus zei: 'Als je mij liefhebt, houd je dan aan mijn geboden.

Dan zal ik de Vader vragen jullie een andere pleitbezorger te geven, die altijd bij je zal zijn: de Geest van de waarheid. De wereld kan hem niet ontvangen, want ze ziet hem niet en kent hem niet. Jullie kennen hem wel, want hij woont in jullie en zal in jullie blijven.

Ik laat jullie niet als wezen achter, ik kom bij jullie terug.

Nog een korte tijd en de wereld zal mij niet meer zien, maar jullie zullen mij wel zien, want ik leef en ook jullie zullen leven.

Dan zul je begrijpen dat ik in mijn Vader ben, dat jullie in mij zijn en dat ik in jullie ben.

Wie mijn geboden kent en zich eraan houdt, heeft mij lief. Wie mij liefheeft zal de liefde van mijn Vader en mij ontvangen, en ik zal mij aan hem bekendmaken.'

Overweging

Lieve mensen, het geloof is iets heel anders dan de meeste mensen denken. Ton zei het zo (1999): "Geloof is alsmaar vragen stellen met een hart vol vertrouwen, en dat hart wordt niet ongeduldig als het antwoord uitblijft."

Wat een typerende uitspraak van Ton. Kort maar krachtig en een mooiere uitleg van de woorden van Johannes, die we net lazen, ken ik niet. Als je leeft vanuit de liefde in plaats van uit de regels, leef je vanuit de Geest van Waarheid, en dat is met een onderzoekende en vertrouwende geest.

Ton heeft dát geloof zelf ten volle geleefd, hij heeft handen en voeten gegeven aan die Geest van Waarheid. Niets op gezag aannemen, alles zelf onderzoeken en vertrouwen hebben omdat je weet dat de weg die je moet gaan zich zal openbaren. En zijn zoektocht was een levenslang goed leven, vragend, verwonderend, genietend.

Dom Helder Camara

Hij was van meet af aan al een bijzonder priester. Het begon al vroeg: hij wilde niet alleen maar missen opdragen. Als kapelaan hield hij juist van de huisbezoeken, hij praatte graag over wat het geloof de mensen bracht in hun dagelijks leven, ten goede of ten kwade. En hij vond het maar niets dat de huisbezoeken afnamen toen het maatschappelijk werk opkwam.

Daarom trok Ton naar Brazilië, om er 10 jaar opbouwwerk te doen in kerk en maatschappij, zoals we al in de mooie verhalen hoorden. Toen hij weer wat nieuws wilde, adviseerde Dom Helder Camara hem terug te gaan naar Nederland.

In 1969 kwam Ton terug in Nederland. Het waren de jaren na het 2e Vaticaans Concilie, en de hele kerk was in beweging. Dat trok Ton wel aan. Ton was niet alleen onderdeel van de vernieuwingsbeweging van de kerk maar vooral voorvechter.

Hij wilde financieel onafhankelijk zijn van het bisdom. Daarom vond hij naast een parttime baan als priester, een baan als maatschappelijk werker bij de reclassering van psychiatrische delinquenten. Tegelijkertijd engageerde hij zich met de Duif, toen deze met sluiting bedreigd en gekraakt werd in 1974. Ton bleef hier 23 jaar als voorganger en nog veel langer als gastvoorganger. Over de roerige jaren van veel vergaderen en herijken van al wat was overgeleverd zei Ton in 1999:

“En zo is het gebeurd met mij dat ik mijn hoogheilig priesterambt, waar ik zoveel jaren naartoe heb geleefd en dat ik met zoveel schroom een halve eeuw geleden heb ontvangen, hier in De Duif langzamerhand ben kwijtgeraakt. Hier immers waren we revolutionair bezig, juist om dit kerkgebouw te behouden moesten en konden we de oude kerkstructuur kritisch bekijken. Juist om de traditie van deze parochie te redden moesten we de Traditie van de Kerk van Christus kritisch bekijken. We bemerkten dat problemen met oude tradities geen problemen meer zijn wanneer je kijkt naar de oudste traditie van de Kerk, en dat dat wonderwel klopt met nieuwe inzichten in theologie en kerkopbouw. Veel zaken van onze traditionele klerikale kerk werden zo met liefde overboord gezet en mijn oude priesterroeping kreeg meer menselijke proporties. Zo kan ik na 50 jaar priesterwerk met voldoening vaststellen, dat er bij mij een ontwikkeling in denken en doen heeft plaatsgevonden, die gelijke tred hield met de opvattingen van mijn eigen gemeente.”

Ontvoogding en bevrijding

Het evangelie is een boodschap van ontvoogding en bevrijding, verkondigde Ton. Jezus wil een kerk van gelijkheid van alle mensen, zonder onderscheid tussen man en vrouw, blank en zwart, arm en rijk, leek en priester. Ton beschouwde het feminisme als een belangrijke correctie op het patriarchale en onderdrukkende karakter van bijbel en traditie. Hij wilde “de krant op de bijbel leggen. In de bijbel lezen we het grote verhaal, het verhaal hoe God de wereld bedoeld heeft, en in de krant lezen we wat de mensen daarvan brouwen. Wij zullen ons weer druk moeten maken over wat de mensen van deze wereld maken en zorgen voor gerechtigheid en solidariteit.” Daarom organiseerde hij een kerkasiel voor 182 Marokkanen in 1978 in De Duif. Daarmee blies hij het begrip kerkasiel in Nederland weer nieuw leven in. Negentien jaar later zorgde Ton ervoor (1997) dat De Duif weer meedeed aan het kerkasiel voor 10 Iraniërs.

Tijdens dat allereerste kerkasiel, dat een paar maanden duurde, werden er spontaan diensten gehouden samen met protestanten. Ton pakte dat op en bevorderde het dat gewone kerkgangers, vrouwen en mannen, protestant en katholiek voorgingen in de kerk. Toen dat maar niet van de grond kwam, zette hij de Duifgemeenschap voor het blok door op te stappen, om pas weer terug te keren toen een aantal mannen en vrouwen het voorgangerschap op zich genomen had. Het proces dat daarmee op gang kwam bleek onomkeerbaar. We kiezen nog ieder jaar onze voorgangers uit eigen gemeenschap.

Heilige huisjes

Ontvoogding en bevrijding waren twee kernwoorden voor Ton. Heilige huisjes brak hij graag af. Over het feest van De Heilige Familie zei hij (in 1998): “Ik houd niet van dit feest. Het begint al met die lezing, daar krijg je toch de kriebels van. Respect voor je ouders hebben is prima,

maar dat moet wel wederzijds zijn.” Om dan vervolgens in zijn preek op de gevolgen van ongelijkwaardigheid te wijzen en het misbruik te benoemen en aan te geven welke houding dat veroorzaakt en in stand houdt. Weg met de schijnheiligheid.

Ton hoopte dat na het 2e Vaticaans Concilie het celibaat werd afgeschaft, hij verlangde naar de intimiteit en geborgenheid van de liefde. Hij leerde Carla kennen toen hij in 1976 op bezoek ging naar Brazilië en ook Carla meeging. Na het nodige vuurwerk, werd hun relatie stabiel en kochten ze een huis en trouwden in 1991. Twee breed georiënteerde, eigenzinnige en onafhankelijke mensen; die waren aan elkaar gewaagd. Samen hebben ze vele mooie en gelukkige jaren doorgebracht, en toen Ton geveld werd in 2008 door een herseninfarct en aan vasculaire dementie ging leiden, bleef Carla dicht bij hem, hoe zwaar dat soms ook was. Toen hij niet meer thuis kon blijven heb je hard geknokt, Carla, voor een goed nieuw thuis voor Ton. Hoe zwaar was het niet hem achter te laten op een plek die niet goed voor hem was. Het lukte je om voor Ton een plek bij Hogewey te krijgen waar hij in een mooi huis zijn laatste jaren op zeer liefdevolle manier werd verzorgd, door de verzorgers maar ook dagelijks door Carla. Het werd een tweede thuis voor Ton en Carla.

De dood voorbij

Lieve mensen, de eerste keer dat ik voorging met Ton was in 1996. Het ging over “De dood voorbij” en Ton vertelde op zijn onnavolgbare wijze nuchter over de dood. Zijn overweging begint zo: “De ergste ramp die een mens kan treffen is doodgaan, sterven, de pijp uit, afgelopen.” Maar Ton geloofde in een leven na de dood, een leven met hetzelfde ik-bewustzijn als wij hebben tijdens het leven. “Dat is een geloof” zei hij, “daar moet je niet allerlei fantasieën omheen gaan hangen. Het zal toch iets totaal anders zijn, waarvan wij nu nog geen benul hebben.” En ik citeer verder: “Zoals de bijbel zegt: We sterven als een graankorrel in de aarde. Er blijft niets van over, maar er groeit iets totaal anders uit. Christus heeft de dood overwonnen, maar niet de dood weggepraat of weggeredeneerd. Ook hij stond te huilen aan het graf van zijn vriend. Wees maar bedroefd en laat de grond onder je voeten wegzinken als je hem of haar moet verliezen zonder wie je niet kunt leven. Alleen: wees niet helemaal wanhopig en troosteloos. Want er zijn dingen die sterker zijn dan de dood. Er is hoop.”

Tot zover de woorden van Ton.

Dat het zo moge zijn, amen.

Lied Eerste en laatste

H. Oosterhuis / R. Veelenturf

Geloofsbelijdenis

Leo Tolstoj

Ik geloof in God,
Hij is voor mij geest, liefde, beginsel van alle dingen.
Ik geloof dat God in mij is en dat ik ben in Hem.
Ik geloof dat het ware welzijn van de mens
bestaat in het volbrengen van Gods wil.
Ik geloof dat het vervullen van Gods wil
ten goede komt aan mij en alle mensen.

Ik geloof dat God wil
dat alle mensen van hun naasten houden
en zo met anderen omgaan
als zij ook zelf behandeld zouden willen worden.

Ik geloof dat de reden waarom wij leven
eenvoudigweg is, dat wij groeien in liefde.
Ik geloof dat deze groei in liefde de grootste kracht is
om het Rijk van God te vestigen op aarde,
dan zal er een nieuwe ordening zijn
waarin menselijkheid, waarachtigheid en
solidariteit zullen heersen.
Amen

Mededelingen en collecte

Dienst van de tafel

Tafelgebed

't Eiske, Schaesberg

- V. Jij, naamloos vanaf den beginne, wie ben je?
A. Ben je het licht in onze ogen,
de tranen die er zo vaak achter branden?
Ben je het licht in ons hart,
het onstuimige leven in onze aderen,
de kracht in onze ledematen?
En ben je ook onze zwakheid,
ons verslijten aan dit leven,
onze kwetsbaarheid en onmacht?
V. Ben je onze hoop en wanhoop,
ons geloven en ons twijfelen?
Ben jij die ziel in ons lijf?
Die stem, die drang tot goedheid,
liefde, vechtlust, hoop en volhouden
die wij levenslang in ons horen en voelen?
A. "Daartoe is de Mensenzoon gekomen:
niet om gediend te worden maar om te dienen,
en zijn ziel te geven
tot bevrijding van velen in deze wereld".
Zo sprak ooit een mens als wij,
Jezus van Nazareth, die wij hier gedenken.
Die man die brood en wijn deelde
als teken van zijn dienstbaarheid,
als teken dat hij zijn ziel wilde geven
tot bevrijding, redding en opstanding.

Nodiging

Breken en delen van brood en wijn

Afscheid van Ton Wiemers

Vorbeden afgewisseld met 'Kom adem ons open'

Krachtige en tedere God,
in Tons lange leven, in zijn bouwen aan gerechtigheid en solidariteit,
zijn liefde voor bevrijding en zijn waarachtigheid,
heeft u ons laten zien hoe groot de kracht van leven kan zijn.
Laat dat voor ons een inspiratiebron blijven,
en ons blijvend aansporen om nooit op te geven.

Lieve God,
Wij gedenken een mens die ons zoveel heeft gegeven,
en datgene, waar hij voor stond, in onze gemeenschap heeft voorgeleefd.
Wij vragen steun voor Carla die zoveel jaren met hem samen gelukkig was
en hem de laatste jaren in zijn benauwde dagen nabij was.
Wij vragen steun voor allen die Ton in zijn leven hebben liefgehad
en hem nu voor altijd zullen missen.
Dat wij kracht en tederheid in ons leven ontdekken,
en het lef hebben om elkaar bij te staan.

Eeuwige God,
U die altijd perspectief biedt aan mensen, tot over de dood,
help ons te zijn met alle mensen die pijn of verwarring moeten dragen,
die het verlangen naar vrede al hebben opgegeven.
Laat ons bidden voor alle mensen die lijden aan het leven,
dat zij de troost van de Heilige Geest zullen ervaren.
En moge ons hart overlopen van mededogen en warmte.
Amen.

Zegening van lichaam en leven

Zegenbede

Zo zijn dan ook wij gekomen bij het moment van afscheid,
afscheid van onze geliefde Ton.
Ton, jij gaat nu langs andere wegen,
maar je blijft onafscheidelijk onze metgezel.
Op dezelfde tijdloze reis
word je geleid door dezelfde Geest.

Moge deze Geest van Waarheid dicht bij ons zijn de komende dagen
en alle dagen in ons verdere leven.
Moge zij onze ogen, onze oren en ons hart openen
opdat onze ogen zien, onze oren horen,
en ons hart antwoord kan geven,
onverschrokken en met compassie,
precies zoals Ton ons heeft voorgeleefd.
Amen

De kist wordt weggedragen

Slotlied Onze Vader verborgen

H. Oosterhuis / T. Löwenthal

